

'Positie president Wulff onhoudbaar geworden'

Na kredietaffaire nu ook beschuldigingen van intimidatie pers

Achtergrond - 3 januari 2012

President Wulff raakt steeds verder in het nauw. Na de ophef over zijn omstreden lening, vlak voor kerst, ligt hij nu onder vuur omdat hij geprobeerd heeft kritische artikelen over hemzelf en zijn familie tegen te houden. Oppositie- en regeringspartijen eisen opheldering, volgens de Duitse media is zijn positie onhoudbaar geworden.

Naïef, dom, stijlloos, onhoudbaar. Dat zijn maar een paar van de kwalificaties van de Duitse media over president Christian Wulff. Via dreigementen op het antwoordapparaat van de hoofdredacteur van boulevardblad Bild, Kai Diekmann, probeerde Wulff op 12 december een publicatie over een omstreden lening uit 2008 tegen te houden. Hij zou hebben gedreigd met een proces, een breuk met Bild-uitgeverij Springer Verlag en zou ook het woord "oorlog" hebben laten vallen. Daarnaast zou hij met Springer-bestuursvoorzitter Döpfner hebben gebeld.

Het nieuws over het dreigtelefoontje kwam via de Süddeutsche Zeitung en de Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung naar buiten. Bild Zeitung heeft inmiddels bevestigd dat Wulff heeft gebeld. De krant liet vandaag in een verklaring weten zelf niet met het nieuws te zijn gekomen omdat de president twee dagen later zijn excuses voor het telefoontje had aangeboden.

Op het matje in het presidentieel paleis

Het is niet de eerste keer dat Wulff probeerde een journalist te beïnvloeden, blijkt nu. In de zomer van 2011 heeft hij een journalist van de conservatieve Welt am Sonntag op het matje geroepen om een publicatie over zijn familie te voorkomen, bevestigde Die Welt vanmiddag. Het artikel was kritisch over de president en ging ook over zijn familiegeschiedenis. Wulff heeft zowel met de hoofdredacteur van Welt am Sonntag gebeld, als met de uitgeverij van de krant - wederom Springer Verlag. Hij liet de auteur van het stuk naar het presidentieel paleis komen en dreigde met "onaangename consequenties", aldus de hoofdredacteur. Ook dreigde Wulff elk contact met Die Welt te verbreken.

Wulff lag in december onder vuur vanwege een omstreden lening uit 2008, toen hij nog minister-president van de deelstaat Nedersaksen was. Hij nam een

particulier krediet van 500.000 euro op van de vrouw van een bevriende ondernemer en zou het deelstaatparlement daar niet juist over hebben geïnformeerd. Vlak voor kerst gaf de president in een persverklaring toe fouten te hebben gemaakt en dat hij het parlement van Nedersaksen eerder had moeten inlichten.

Aftreden

Het Constitutioneel Hof kan in Duitsland volgens artikel 61 van de grondwet een president afzetten als hij de wet heeft overtreden.

De Bondsraad of de Bondsdag kunnen daartoe een verzoek indienen. Dat verzoek mag alleen worden ingediend als tweederde meerderheid van de Bondsdag of de Bondsraad daarmee instemt.

Dat is nu echter niet aan de orde omdat Wulff officieel geen wet heeft overtreden. Hij kan nu alleen zelf aftreden.

Wulff liet maandag na de onthulling over zijn telefoontje naar Bild in een reactie van zijn kabinet weten persvrijheid een groot goed te vinden, maar uit principe geen informatie te geven over vertrouwelijke telefoongesprekken. Kanselier Merkel sprak voor kerst haar steun uit aan de president, maar heeft nog niet gereageerd op de nieuwe beschuldigingen aan Wulffs adres. De oppositiepartijen SPD en Groenen eisen een verklaring van de president en een reactie van Merkel. Ook in Wulffs eigen partij de CDU en bij coalitiepartner FDP neemt de kritiek op hem toe.

De meerderheid van de Duitsers, 74 procent, vond eind december, toen de kredietaffaire bekend werd, dat Wulff gewoon kon aanblijven als president. Een aantal toonaangevende kranten vond daarentegen toen al dat Wulff door de kredietaffaire zijn eigen imago en dat van zijn ambt te veel had beschadigd. Nu hij de persvrijheid ook niet serieus blijkt te nemen, wordt de roep om zijn aftreden luider.

Drie stemrondes

In de Duitse naoorlogse geschiedenis is een keer eerder een president afgetreden: Wulffs voorganger Horst Köhler (CDU) in 2010. Hij kreeg felle kritiek op zijn uitspraken over de inzet van het Duitse leger in het buitenland. Köhler vond de kritiek zo onrechtvaardig dat wat hem betreft het noodzakelijke respect voor het hoogste staatsambt ontbrak en stapte op.

Christian Wulff werd direct na Köhlers aftreden door kanselier Merkel naar voren geschoven als de nieuwe president. Wulff, van huis uit jurist, was van 2003 tot

2010 minister-president van Nedersaksen, waar hij een coalitie van CDU en FDP leidde. Hij gold toen als een rustige man uit het politieke midden. Zijn regeerstijl werd getypeerd als onopvallend en efficiënt. Zijn tegenstanders noemden hem kleurloos en weinig uitgesproken.

Wulff werd op 30 juni 2010 pas in de derde stemronde tot president gekozen. De oppositie stemde voor de eigen kandidaat, de populaire Oost-Duitse theoloog Joachim Gauck. Dat Wulff in de derde ronde alsnog de absolute meerderheid kreeg, betekende dat een aantal CDU'ers en FDP'ers Merkel bewust in de eerste twee rondes had willen kwellen, aldus politieke commentatoren in 2010. Er heerste toen veel onvrede over Merkels beleid en leiderschap, zowel binnen als buiten haar partij.

Islam

Toen Wulff afgelopen zomer een jaar president was, bleek uit een peiling dat het merendeel van de Duitsers wilde dat hij meer stelling nam in politieke kwesties. Dat had hij toen nog maar één keer echt gedaan, in oktober 2010. Op de dag van de Duitse eenheid zei hij dat ook de islam intussen deel is van Duitsland. Dat leverde hem veel kritiek op, ook in zijn eigen partij CDU.

In een televisie-interview op de ARD in juni 2011 legde Wulff uit dat hij zich niet vaak kan mengen in politieke kwesties door de aard van zijn functie. Als voorbeeld noemde hij het kernenergie-debat dat destijds werd gevoerd: daarover kon hij niet veel zeggen omdat hij het besluit om de centrales in 2022 te sluiten juridisch moest controleren en daarna tekenen. Het was een probleem waar ook zijn voorganger Köhler mee worstelde: de bondspresident mag zich niet teveel met de dagelijkse politiek bemoeien, maar tegelijkertijd wordt van hem verwacht dat hij maatschappelijke debatten op gang brengt.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/118/positie-president-wulff-onhoudbaar-geworden>